

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

22 martie 2022 *

„Trimitere preliminară – Articolul 267 TFUE – Necesitatea interpretării solicitate pentru ca instanța de trimitere să poată pronunța hotărârea – Noțiune – Procedură disciplinară deschisă împotriva unui judecător al unei instanțe de drept comun – Desemnarea de către președintele Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia) a instanței disciplinare competente să judece în această procedură – Acțiune civilă în constatarea inexistenței unui raport de muncă între președintele acestei Camere disciplinare și Curtea Supremă – Lipsa competenței instanței de trimitere pentru a controla validitatea numirii unui judecător al Curții Supreme și inadmisibilitatea unei asemenea acțiuni în temeiul dreptului național – Inadmisibilitatea cererii de decizie preliminară”

În cauza C-508/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Curtea Supremă (Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale), Polonia], prin decizia din 12 iunie 2019, primită de Curte la 3 iulie 2019, în procedura

M. F.

împotriva

J. M.,

cu participarea:

Prokurator Generalny,

Rzecznik Praw Obywatelskich,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul L. Bay Larsen, vicepreședinte, doamnele A. Prechal (raportoare) și K. Jürimäe, domnii C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin și N. Jääskinen, președinți de cameră, și domnii M. Ilešić, F. Biltgen și A. Kumin, judecători,

avocat general: domnul E. Tanchev,

grefier: domnul M. Aleksejev, șef de unitate,

* Limba de procedură: polona.

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 septembrie 2020,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru M. F., de. W. Popiołek, radca prawny;
- pentru J. M., de el însuși;
- pentru Prokurator Generalny, de M. Słowińska, R. Hernand, A. Reczka și S. Bańko;
- pentru Rzecznik Praw Obywatelskich, de M. Taborowski și P. Filipek;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, S. Żyrek și A. Dalkowska, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, inițial de K. Herrmann, P. Van Nuffel și H. Krämer și ulterior de K. Herrmann și P. Van Nuffel, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 aprilie 2021,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2, a articolului 4 alineatul (3), a articolului 6 alineatul (3) și a articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, a articolului 267 TFUE, precum și a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între M. F., pe de o parte, și J. M., pe de altă parte, în legătură cu o cerere având ca obiect constatarea inexistenței unui raport de muncă între acesta din urmă și Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia).

Cadrul juridic național

Constituția

- 3 Articolul 144 alineatele 2 și 3 din Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Constituția Republicii Polone, denumită în continuare „Constituția”) are următorul cuprins:

„2. Pentru a fi valide, actele oficiale ale președintelui Republicii trebuie să fie contrasemnate de președintele Consiliului de Miniștri, care își angajează astfel răspunderea în fața Seimului [(Dieta)].

3. Dispozițiile alineatului 2 nu sunt aplicabile în următoarele cazuri:

[...]

17) numirea judecătorilor;

[...]"

- 4 În temeiul articolului 179 din Constituție, Președintele Republicii Polone (denumit în continuare „președintele Republicii”) îi numește pe judecători la propunerea Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia) (denumit în continuare „KRS”), pentru o perioadă nedeterminată.

Codul de procedură civilă

- 5 Articolul 189 din Kodeks postępowania cywilnego (Codul de procedură civilă) prevede:
„Reclamantul poate introduce la tribunal o cerere în constatarea existenței sau a inexistenței unui raport juridic sau a unui drept, în măsura în care are un interes legitim de a exercita acțiunea.”

Legea privind Curtea Supremă

- 6 Ustawa o Sądzie Najwyższym (Legea privind Curtea Supremă) din 8 decembrie 2017 (Dz. U. din 2018, poziția 5) a intrat în vigoare la 3 aprilie 2018. Această lege a fost modificată de mai multe ori.

- 7 Printre altele, Legea privind Curtea Supremă a instituit în cadrul acestei instanțe o nouă cameră, denumită Izba Dyscyplinarna (Camera disciplinară).

- 8 Articolul 27 alineatul 1 din această lege prevede:

„Camera disciplinară este competentă în următoarele cauze:

1) cauzele disciplinare:

- a) privind judecătorii [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)],
- b) examinate de [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] în raport cu procedurile disciplinare desfășurate în temeiul următoarelor legi:

[...]

– Legea privind organizarea instanțelor de drept comun [...],

[...]

[...]

- 2) cauzele în domeniul dreptului muncii și al asigurărilor sociale privind judecătorii [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)];

[...]"

- 9 Articolul 31 alineatul 1 din Legea privind Curtea Supremă prevede:

„După consultarea prim-președintelui [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], președintele Republicii publică în *Monitor Polski* [(Jurnalul Oficial al Republicii Polone)] numărul de posturi de judecător vacante care urmează să fie ocupate în cadrul diferitor camere ale [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)].”

- 10 Potrivit articolului 33 alineatul 1 din legea menționată:

„Raportul de muncă al unui judecător al [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] este instituit la momentul remiterii actului de numire. [...]”

Legea privind instanțele de drept comun

- 11 Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Legea privind organizarea instanțelor de drept comun) din 27 iulie 2001, cu modificările ulterioare (Dz. U. din 2018, poziția 23, denumită în continuare „Legea privind instanțele de drept comun”), prevede la articolul 110:

„1. În cauzele disciplinare referitoare la judecători, sunt chemate să se pronunțe:

1) în primă instanță:

a) instanțele disciplinare de pe lângă curțile de apel, în complet de trei judecători;

[...]

3. Instanța disciplinară în a cărei jurisdicție își exercită atribuțiile judecătorul care face obiectul procedurii disciplinare nu este competentă să soluționeze cauzele prevăzute la alineatul 1 punctul 1 litera a). Instanța disciplinară competentă să soluționeze cauza este desemnată de președintele [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], care conduce lucrările Camerei disciplinare, la cererea agentului disciplinar.”

Legea privind KRS

- 12 KRS este reglementat prin ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (Legea privind Consiliul Național al Magistraturii) din 12 mai 2011 (Dz. U. din 2011, nr. 126, poziția 714), astfel cum a fost modificată în special prin ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Legea de modificare a Legii privind Consiliul Național al Magistraturii și a altor legi) din 8 decembrie 2017 (Dz. U. din 2018, poziția 3) și prin ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Legea de modificare a Legii privind organizarea instanțelor judecătorești de drept comun și a altor legi) din 20 iulie 2018 (Dz. U. din 2018, poziția 1443) (denumită în continuare „Legea privind KRS”).

- 13 Articolul 37 alineatul 1 din Legea privind KRS prevede:

„În cazul în care se prezintă mai mulți candidați pentru un post de judecător, [KRS] examinează și evaluează împreună toate candidaturile depuse. În această situație, [KRS] adoptă o rezoluție care cuprinde deciziile sale cu privire la prezentarea unei propuneri de numire pe postul de judecător, în privința tuturor candidaților.”

- 14 Potrivit articolului 43 alineatul 2 din această lege:

„Dacă nu toți participanții la procedură au atacat rezoluția menționată la articolul 37 alineatul 1, aceasta rămâne definitivă în ceea ce privește partea care cuprinde decizia de a nu prezenta propunerea de numire în funcția de judecător a participanților care nu au introdus o cale de atac, sub rezerva dispozițiilor articolului 44 alineatul 1b.”

15 Articolul 44 din legea menționată prevedea:

„1. Un participant la procedură poate ataca rezoluția [KRS] la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] pentru motive de nelegalitate, cu excepția cazului în care se prevede altfel în dispoziții separate. [...]

1 a. În cazurile individuale privind numirea în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], se poate introduce o cale de atac la [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă), Polonia]. În aceste cazuri, nu este posibilă introducerea unei căi de atac la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)]. O cale de atac la [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă)] nu se poate întemeia pe un motiv privind o evaluare necorespunzătoare a îndeplinirii de către candidați a criteriilor luate în considerare la adoptarea deciziei privind prezentarea propunerii de numire pe postul de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)].

1b. Dacă nu toți participanții la procedură au atacat rezoluția menționată la articolul 37 alineatul 1, în cazurile individuale privind numirea în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], rezoluția rămâne definitivă în ceea ce privește partea care cuprinde decizia de a înainta propunerea de numire în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] și partea care cuprinde decizia de a nu înainta o propunere de numire în funcția de judecător la aceeași instanță, în privința participanților la procedură care nu au introdus o cale de atac.

[...]

4. În cazurile individuale privind numirea în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], anularea de către [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă)] a rezoluției [KRS] de a nu înainta o propunere de numire pe postul de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] echivalează cu admiterea candidaturii participantului la procedură care a introdus calea de atac, pentru un post de judecător vacant în cadrul [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], post în legătură cu care, la data pronunțării hotărârii de către [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă)], nu s-a finalizat procedura în fața [KRS], sau, în lipsa unei astfel de proceduri, pentru următorul post de judecător vacant în cadrul [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] care va face obiectul unei publicări.”

16 Alineatul 1a al articolului 44 din Legea privind KRS a fost introdus în acest articol prin Legea din 8 decembrie 2017 de modificare a Legii privind Consiliul Național al Magistraturii și a altor legi, intrată în vigoare la 17 ianuarie 2018, iar alineatele 1b și 4 au fost introduse în acest articol prin Legea din 20 iulie 2018 de modificare a Legii privind organizarea instanțelor de drept comun și a altor legi, intrată în vigoare la 27 iulie 2018. Înainte de introducerea acestor modificări, căile de atac prevăzute la alineatul 1a menționat trebuiau să fie introduse la Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) în conformitate cu alineatul 1 al aceluiași articol 44.

17 Prin hotărârea din 25 martie 2019, Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională, Polonia) a declarat articolul 44 alineatul 1a din Legea privind KRS incompatibil cu articolul 184 din Constituție, pentru motivul că, în esență, competența conferită Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă) prin alineatul 1a menționat nu era justificată nici în raport cu natura cauzelor în discuție, nici în raport cu caracteristicile organizaționale ale instanței respective, nici în raport cu procedura aplicată de aceasta din urmă. În hotărârea menționată,

Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) a arătat de asemenea că această declarație de neconstituționalitate „determină în mod necesar încheierea tuturor procedurilor judiciare pendinte întemeiate pe dispoziția abrogată”.

- 18 Ulterior, articolul 44 din Legea privind KRS a fost modificat prin ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Legea de modificare a Legii privind Consiliul Național al Magistraturii și a Legii privind organizarea contenciosului administrativ) din 26 aprilie 2019 (Dz. U. din 2019, poziția 914, denumită în continuare „Legea din 26 aprilie 2019”), care a intrat în vigoare la 23 mai 2019. Alineatul 1 al acestui articol 44 are în prezent următorul cuprins:

„Un participant la procedură poate ataca rezoluția [KRS] la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] pentru motive de nelegalitate, cu excepția cazului în care se prevede altfel în dispoziții separate. Nu este posibilă formularea unei căi de atac în cazurile individuale referitoare la numirea în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)].”

- 19 Pe de altă parte, articolul 3 din Legea din 26 aprilie 2019 prevede: „[c]ăile de atac îndreptate împotriva rezoluțiilor [KRS] în cazurile individuale referitoare la numirea în funcția de judecător [la Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], introduse și nesoluționate înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi, se închid deplin drept.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 20 M. F. exercită funcția de judecător în cadrul Sąd Rejonowy w P. (Tribunalul Districtual din P., Polonia). La 17 ianuarie 2019, agentul disciplinar adjunct însărcinat cu cauzele privind judecătorii din cadrul instanțelor de drept comun a decis să inițieze o procedură disciplinară împotriva lui M. F. din cauza unor pretinse lentori în procedurile instrumentate de aceasta și a unor pretinse întârzieri în redactarea motivărilor deciziilor sale. În calitate de președinte al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), care conduce lucrările Camerei disciplinare a instanței menționate, la 28 ianuarie 2019, J. M. a adoptat, în temeiul articolului 110 alineatul 3 din Legea privind instanțele de drept comun, o ordonanță de desemnare a Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] (Tribunalul Disciplinar de pe lângă Curtea de Apel din [...], Polonia) drept instanță disciplinară competentă să judece în primă instanță în această procedură disciplinară.
- 21 În urma adoptării ordonanței menționate, M. F. a sesizat Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) cu o acțiune întemeiată pe articolul 189 din Codul de procedură civilă prin care a solicitat constatarea inexistenței unui raport de muncă între J. M. și Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), în sensul articolului 33 alineatul 1 din Legea privind Curtea Supremă, ca urmare a unor neregularități care au afectat numirea acestuia în funcția de judecător în cadrul Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă). M. F. a solicitat de asemenea ca toate persoanele numite judecători în cadrul aceleiași Camere disciplinare să fie recuzate și ca Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale) a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) să fie desemnată pentru a se pronunța cu privire la această acțiune. În sfârșit, M. F. a solicitat să se dispună, cu titlu asigurătoriu și pe toată durata procedurii principale, suspendarea procedurii disciplinare inițiate în privința sa.
- 22 În susținerea acțiunii formulate, M. F. a arătat că lipsa caracterului efectiv al numirii lui J. M. în postul de judecător al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) rezultă din faptul că remiterea către persoana interesată, la 20 septembrie 2018, a actului său de numire de către președintele Republicii a intervenit în timp ce rezoluția KRS din 23 august 2018, prin care fusese propusă

numirea lui J. M. pe acest post, făcea obiectul unei căi de atac introduse la 17 septembrie 2018 la Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă), în temeiul articolului 44 alineatul 1a din Legea privind KRS, de un candidat care nu fusese propus la numire în temeiul rezoluției respective. În plus, procedura de selecție în cauză ar fi fost desfășurată în urma unei comunicări a președintelui Republicii adoptate în temeiul articolului 31 alineatul 1 din Legea privind Curtea Supremă și publicate la 29 iunie 2018, comunicare care nu ar fi conținut contrasemnătura ministerială necesară.

- 23 Prin decizia din 6 mai 2019, prim-președintele Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a însărcinat Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale) a instanței menționate să examineze cererea introductivă a M. F. și în special cererea de măsuri asigurătorii formulată de aceasta.
- 24 Cu ocazia examinării acestei din urmă cereri, camera menționată, care este instanța de trimitere în prezenta cauză, are îndoieli cu privire la interpretarea dreptului Uniunii. Această instanță consideră, cu titlu introductiv, că legătura pe care o prezintă cauza principală cu dreptul Uniunii decurge din faptul că principiul protecției jurisdicționale efective consacrat de acesta nu este aplicabil numai procedurilor în fața instanțelor naționale în care ele aplică dreptul material al Uniunii. Astfel, acest principiu ar fi aplicabil și în cazurile în care este necesar să se aprecieze dacă un stat membru se conformează obligației sale, care decurge din articolul 4 alineatul (3) și din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, de a se asigura că autoritățile care, în calitate de instanțe în sensul dreptului Uniunii, se pot pronunța în domenii acoperite de acesta din urmă îndeplinesc cerințele care decurg din principiul menționat și în special cerința prin care se urmărește ca asemenea autorități să constituie instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituite în prealabil prin lege. Astfel, o asemenea cerință ar trebui respectată atunci când un stat membru conferă unei autorități precum pârâtul din litigiul principal competența de a desemna instanța competentă să judece în procedurile disciplinare desfășurate împotriva judecătorilor.
- 25 În această privință, instanța de trimitere arată, în primul rând, că, deși legătura statutară dintre un judecător și instanța în care acestuia i se încredințează un mandat poate fi asimilată unui raport de muncă a cărui existență poate fi constatată în cadrul procedurii prevăzute la articolul 189 din Codul de procedură civilă, din jurisprudența Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) reiese că mandatul de judecător, care conferă dreptul de a exercita puterea jurisdicțională, exprimă un raport juridic care ține de dreptul public, iar nu de dreptul civil. În aceste condiții, o acțiune, precum cea din litigiul principal, ce are ca obiect constatarea inexistenței unui mandat de judecător nu ar fi o cauză civilă susceptibilă să intre în domeniul de aplicare al Codului de procedură civilă, în special al articolului 189 din acesta. Totuși, în dreptul național nu ar exista o procedură care să permită contestarea actului prin care președintele Republicii a efectuat numirea unui judecător.
- 26 În aceste condiții, instanța de trimitere consideră că admisibilitatea unei cereri introductive precum cea din litigiul principal depinde de aspectul dacă, într-un asemenea context normativ național, dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că îi conferă competența, pe care nu o are în temeiul dreptului național, de a constata în cadrul unei proceduri precum cea din litigiul principal că pârâtul în cauză nu are mandat de judecător. Admisibilitatea cererii de măsuri asigurătorii cu care este sesizată instanța menționată și competența sa de a judeca această cerere ar fi ele însele subordonate admisibilității cererii introductive din litigiul principal.

- 27 Potrivit instanței de trimitere, această competență și această admisibilitate ar putea decurge în mod direct din dreptul Uniunii atunci când actul de numire a judecătorului în cauză a intervenit, precum în speță, cu încălcarea principiului protecției jurisdicționale efective, întrucât autoritățile poloneze au acționat astfel în sensul excluderii oricărei posibilități de control jurisdicțional al compatibilității normelor sau a procedurilor naționale de numire a judecătorilor cu dreptul Uniunii într-un stadiu anterior remiterii actului de numire.
- 28 În această privință, instanța de numire subliniază că exista anterior, în temeiul articolului 43 și al articolului 44 alineatul 1, iar ulterior în temeiul articolului 43 și al articolului 44 alineatele 1 și 1a din Legea privind KRS, o posibilitate de control jurisdicțional al rezoluției prin care KRS propune numirea unei persoane în calitate de judecător al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă). Totuși, deși fusese inițiată procedura destinată să asigure numirea judecătorilor chemați să compună noua Cameră disciplinară a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), care a condus în special la numirea pârâtului din litigiul principal, și deși diverși candidați pentru posturi de judecător ai acestei noi camere își manifestaseră intenția de a introduce căi de atac pe baza acestor din urmă dispoziții, legiuitorul polonez ar fi inserat în mod deliberat, la articolul 44 din Legea privind KRS, un alineat 1b care prevedea că asemenea căi de atac nu mai au din acel moment drept consecință împiedicarea numirilor avute în vedere.
- 29 În plus, după ce Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă), prin decizia din 21 noiembrie 2018, a sesizat Curtea cu titlu preliminar, în cauză în care s-a pronunțat între timp Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac) (C-824/18, denumită în continuare „Hotărârea A. B. și alții”, EU:C:2021:153), cu privire la chestiunea dacă dreptul Uniunii se opune unor modificări precum cele care au afectat în modul arătat articolul 44 din Legea privind KRS, legiuitorul polonez ar fi adoptat, având în vedere Hotărârea din 25 martie 2019 a Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională), menționată la punctul 17 din prezenta hotărâre, Legea din 26 aprilie 2019, care a avut scopul, pe de o parte, să dispună nepronunțarea în cauzele pendinte la Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă), precum cele care au determinat trimiterea preliminară menționată. Pe de altă parte, aceeași lege ar fi modificat din nou articolul 44 din Legea privind KRS pentru a exclude în viitor orice posibilitate de introducere în justiție a unei căi de atac împotriva unei rezoluții a KRS prin care un candidat este propus la numirea pe un post de judecător al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă).
- 30 În al doilea rând, instanța de trimitere arată că, în cadrul cauzelor conexe în care s-a pronunțat între timp Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18, denumită în continuare „Hotărârea A. K. și alții”, EU:C:2019:982), Curtea a fost sesizată cu titlu preliminar în legătură cu chestiuni privind compatibilitatea cu dreptul Uniunii a dispozițiilor naționale referitoare la înființarea și la modul de numire a membrilor Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă). Într-un asemenea context, puterea executivă ar fi avut obligația să se abțină de la efectuarea unor asemenea numiri până ce se vor fi pronunțat Curtea și instanța națională care sesizase astfel Curtea cu titlu preliminar.
- 31 În al treilea rând, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă împrejurarea că numirea lui J. M. în funcția de judecător al Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a intervenit în contextul în care fusese introdusă o cale de atac împotriva rezoluției KRS prin care fusese propusă această numire și că procedura de numire a fost inițiată printr-un act al președintelui Republicii, căruia îi lipsea totuși contrasemnătura ministerială obligatorie în

temeiul articolului 144 alineatul 3 din Constituție, au drept consecință o încălcare a principiului protecției jurisdicționale efective și, mai precis, a cerinței privind instanța judecătorească „constituită în prealabil prin lege”, în sensul articolului 47 din cartă.

- 32 În al patrulea rând, instanța de trimitere ridică problema posibilității de contestare a calității de judecător a unei persoane pentru simplul motiv că autoritatea în cadrul căreia aceasta a fost numită, și anume, în speță, Camera disciplinară a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), nu ar constitui, în lipsa îndeplinirii cerinței de independență necesare, o instanță în sensul dreptului Uniunii.
- 33 În al cincilea rând și având în vedere unele considerații analoge celor care au justificat întrebările adresate Curții în cadrul cauzelor conexe în care s-a pronunțat, din acel moment, Hotărârea A. K. și alții, instanța de trimitere apreciază că, din moment ce Camera disciplinară a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), căreia dreptul național îi atribuie competența de judecată a unui litigiu precum cel principal, nu este o instanță în sensul dreptului Uniunii, îi revine sarcina de a exercita ea însăși competența de judecată a litigiului respectiv.
- 34 Acestea sunt condițiile în care Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale) a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf, articolul 2, articolul 4 alineatul (3) și articolul 6 alineatul (3) TUE coroborate cu articolul 47 din [cartă], precum și cu articolul 267 al treilea paragraf TFUE trebuie interpretate în sensul că o instanță de ultim grad de jurisdicție a unui stat membru se poate pronunța în cadrul unei proceduri privind constatarea inexistenței unui raport de muncă în legătură cu faptul că nu este judecător persoana căreia i-a fost remis un act de numire într-o funcție de judecător la această instanță, eliberat în temeiul unor norme care încalcă principiul protecției jurisdicționale efective sau într-un mod neconform cu acest principiu, atunci când verificarea acestei chestiuni de către o instanță înaintea remiterii actului respectiv este împiedicată în mod deliberat?
- 2) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf, articolul 2 și articolul 4 alineatul (3) TUE, precum și articolul 47 din [cartă] coroborate cu articolul 267 TFUE trebuie interpretate în sensul că se încalcă principiul protecției jurisdicționale efective atunci când este remis un act de numire într-o funcție de judecător după ce o instanță națională a adresat o întrebare preliminară privind interpretarea dreptului Uniunii de al cărei răspuns depinde dacă normele naționale a căror aplicare a permis remiterea acestui act pot fi considerate compatibile cu dreptul Uniunii?
- 3) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf, articolul 2, articolul 4 alineatul (3) și articolul 6 alineatul (3) TUE, precum și articolul 47 din [cartă] trebuie interpretate în sensul că principiul protecției jurisdicționale efective este încălcat prin faptul că nu este asigurat dreptul la o instanță judecătorească atunci când documentul oficial privind numirea într-o funcție de judecător la o instanță a unui stat membru a fost emis în urma unei proceduri de numire efectuate cu încălcarea reglementărilor naționale ale acestui stat membru?

- 4) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf, articolul 2 și articolul 4 alineatul (3) TUE, precum și articolul 47 din [cartă] coroborate cu articolul 267 al treilea paragraf TFUE trebuie interpretate în sensul că principiul protecției jurisdicționale efective este încălcat prin faptul că legiuitorul național a creat în cadrul instanței de ultim grad de jurisdicție a statului membru o unitate organizațională care nu este o instanță în sensul dreptului Uniunii?
- 5) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf, articolul 2 și articolul 4 alineatul (3) TUE, precum și articolul 47 din [cartă] coroborate cu articolul 267 al treilea paragraf TFUE trebuie interpretate în sensul că decizia dacă o persoană căreia i-a fost remis un act de numire într-o funcție de judecător la o instanță de ultim grad de jurisdicție a unui stat membru se află într-un raport de muncă și are statut de judecător nu poate fi luată de o unitate organizațională competentă în temeiul dreptului național, în care persoana în cauză este numită, compusă exclusiv din persoane ale căror acte de numire sunt afectate de erorile menționate la întrebările 2)-4) și, din acest motiv, nu este o instanță în sensul dreptului Uniunii, ci de o altă unitate organizațională a acestei instanțe care îndeplinește cerințele dreptului Uniunii privind instanțele?”

Procedura în fața Curții

Cu privire la cererea de aplicare a procedurii accelerate

- 35 Instanța de trimitere a solicitat ca prezenta trimitere preliminară să fie judecată potrivit procedurii accelerate, în temeiul articolului 105 din Regulamentul de procedură al Curții. În susținerea cererii sale, instanța de trimitere a arătat că aplicarea acestei proceduri se justifica, în primul rând, având în vedere necesitatea de a se pronunța, în termenul de șapte zile prevăzut de dreptul național, cu privire la cererea de măsuri asigurătorii cu care este sesizată. În al doilea rând, în afară de prezenta cauză, răspunsurile la întrebările preliminare adresate Curții ar fi determinante pentru posibilitatea viitoare de a fi inițiate acțiuni în constatarea inexistenței unui raport de muncă în privința unui anumit număr de judecători repartizați recent la diferite camere ale Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) și a căror numire ar fi intervenit în condiții parțial sau total analoge celor care au caracterizat numirea pârâtului din litigiul principal. În al treilea rând, asemenea răspunsuri ar permite, dacă este cazul, împiedicarea posibilității ca asemenea numiri să mai poată interveni în viitor.
- 36 Articolul 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură prevede că, la cererea instanței de trimitere sau, cu titlu excepțional, din oficiu, președintele Curții poate, după ascultarea judecătorului raportor și a avocatului general, să decidă judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii accelerate în cazul în care natura cauzei impune examinarea acesteia în termen scurt.
- 37 Trebuie amintit că o asemenea procedură accelerată constituie un instrument procedural destinat să răspundă unei situații de urgență extraordinară (Hotărârea din 21 decembrie 2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, punctul 37 și jurisprudența citată).
- 38 În speță, președintele Curții a decis, la 20 august 2019, după ascultarea judecătorului raportor și a avocatului general, că nu era necesară admiterea cererii menționate la punctul 35 din prezenta hotărâre.

- 39 În această privință, din considerațiile deciziei de trimitere reiese că, prin intermediul acțiunii civile în constatarea inexistenței unui raport de muncă între J. M. și Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), M. F. urmărește în esență să obțină suspendarea, într-o primă etapă, cu titlu provizoriu și, într-o a doua etapă, declararea ca fiind lipsită de efect decizia prin care J. M., ce acționează în calitate de președinte al Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), a desemnat instanța disciplinară competentă pentru a judeca în procedura disciplinară deschisă în privința sa.
- 40 Or, în ceea ce privește, mai întâi, împrejurarea că instanța de trimitere a fost astfel sesizată printre altele cu o cerere de măsuri provizorii, trebuie amintit că faptul că o cerere de decizie preliminară este formulată în cadrul unei proceduri naționale care permite adoptarea unor asemenea măsuri nu este, în sine, susceptibil să demonstreze că natura cauzei impune examinarea acesteia în termen scurt (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 18 octombrie 2017, Weiss și alții, C-493/17, nepublicată, EU:C:2017:792, punctul 12, precum și jurisprudența citată).
- 41 În continuare, clarificarea aspectului dacă decizia prin care J. M. a desemnat instanța disciplinară competentă să judece în procedura disciplinară deschisă împotriva M. F. este contrară, eventual, dreptului Uniunii nu este la rândul ei susceptibilă să determine o situație de urgență extraordinară, de natură să justifice recurgerea la procedura accelerată.
- 42 În sfârșit, simpla perspectivă eventuală ca un răspuns al Curții la întrebările care îi sunt adresate în prezenta cauză să poată, în afară de soluționarea litigiului principal, să deschidă calea altor acțiuni în constatarea inexistenței unui raport de muncă, care să fie îndreptate împotriva altor judecători numiți recent în cadrul Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) sau să contribuie la prevenirea altor numiri analoge în viitor nu este nici ea susceptibilă să justifice judecarea prezentei cauze potrivit unei proceduri accelerate.
- 43 De altfel, în speță s-a ținut seama și de faptul că, așa cum reiese din cuprinsul punctelor 29, 30 și 33 din prezenta hotărâre, mai multe chestiuni invocate de instanța de trimitere pe care se întemeiază întrebările adresate în prezenta cauză, atunci când au fost adresate Curții, făceau în esență deja obiectul altor trimiteri preliminare care se aflau în stadii de judecată destul de avansate.

Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii

- 44 În urma fazei scrise a procedurii, părțile interesate și în special guvernul polonez au fost ascultate în privința argumentelor lor orale cu ocazia unei ședințe desfășurate la 22 septembrie 2020. Domnul avocat general și-a prezentat concluziile la 15 aprilie 2021, dată la care s-a închis, în consecință, faza orală a procedurii.
- 45 Prin înscrisul depus la grefa Curții la 7 mai 2021, guvernul polonez a solicitat redeschiderea fazei orale a procedurii.
- 46 În susținerea acestei cereri, guvernul menționat a invocat faptul că existau diferențe de orientare între, pe de o parte, Concluziile prezentate de domnul avocat general în prezenta cauză și, pe de altă parte, Concluziile avocatului general Hogan prezentate în cauza Repubblica (C-896/19, EU:C:2020:1055) și Hotărârea din 20 aprilie 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311), în ceea ce privește aprecierea în lumina dreptului Uniunii a procesului de numire a judecătorilor naționali în diferitele state membre.

- 47 Guvernul polonez consideră de asemenea că redeschiderea fazei orale a procedurii se justifică în speță ca urmare a împrejurării că, în concluziile din prezenta cauză, cu care acest guvern este în dezacord, domnul avocat general nu ar fi ținut seama în mod suficient de argumentele sale, astfel încât aceste concluzii ar fi lipsite de obiectivitate.
- 48 În această privință, trebuie amintit, pe de o parte, că Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și Regulamentul de procedură nu prevăd posibilitatea ca persoanele interesate menționate la articolul 23 din acest statut să prezinte observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general (Hotărârea din 6 martie 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, punctul 26 și jurisprudența citată).
- 49 Pe de altă parte, în temeiul articolului 252 al doilea paragraf TFUE, avocatul general prezintă în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită intervenția sa. Nici concluziile acestuia, nici motivarea pe care se întemeiază avocatul general nu sunt obligatorii pentru Curte. În consecință, dezacordul unei persoane interesate față de concluziile avocatului general, oricare ar fi chestiunile pe care acesta le examinează în cadrul lor, nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea procedurii orale (Hotărârea din 6 martie 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 50 În ceea ce privește susținerile guvernului polonez referitoare la o pretinsă lipsă de obiectivitate a concluziilor domnului avocat general în prezenta cauză, este suficient să se arate că împrejurarea că guvernul menționat apreciază că argumentele sale nu au fost luate în considerare în mod suficient în aceste concluzii sau în concluziile, la care fac trimitere într-o largă măsură acestea din urmă, prezentate de domnul avocat general în cauza care a făcut obiectul unei analize coordonate cu prezenta cauză și în care s-a pronunțat Hotărârea din 6 octombrie 2021, *W.Ż.* (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798), nu este, în orice caz, de natură să dovedească o asemenea lipsă de obiectivitate.
- 51 Conform articolului 83 din Regulamentul de procedură, Curtea poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, deschiderea sau redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții.
- 52 În speță, Curtea consideră totuși, după ascultarea avocatului general, că dispune, la finalul procedurii scrise și al ședinței care a avut loc în fața sa, de toate elementele necesare pentru a se pronunța cu privire la prezenta cerere de decizie preliminară. Curtea arată, pe de altă parte, că din cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii cu care a fost sesizată de guvernul polonez nu rezultă niciun fapt nou de natură să poată avea o influență asupra deciziei pe care este chemată astfel să o pronunțe.
- 53 În aceste condiții, nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la competența Curții

- 54 Potrivit Prokurator Generalny (procurorul general, Polonia), o procedură prin care se urmărește să se constate că o persoană nu are un raport de muncă în calitate de judecător și că nu a putut, în consecință, să desemneze în mod legal instanța disciplinară competentă să judece într-o procedură disciplinară inițiată împotriva unui alt judecător ține de dreptul național și numai de competența statelor membre, astfel încât nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii. Prin urmare, Curtea nu ar avea competența să răspundă la prezenta cerere de decizie preliminară.
- 55 În ceea ce privește, mai precis, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, Curtea ar avea o competență de interpretare numai în măsura în care instanța de trimitere este efectiv chemată să aplice în mod concret dreptul Uniunii în cauza cu care este sesizată, situație care nu ar exista în speță. În orice caz, chiar dacă s-ar reține o interpretare mai extensivă a dispoziției menționate, aceasta din urmă ar rămâne lipsită de relevanță în speță, întrucât, pe de o parte, atunci când desemnează organul competent în calitate de instanță disciplinară, președintele Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) nu s-ar pronunța asupra fondului unui litigiu individual la finalul unei proceduri în contradictoriu. Pe de altă parte, acest președinte nu ar fi competent să adopte alte decizii privind chestiuni care țin de dreptul Uniunii.
- 56 În această privință, trebuie amintit că, astfel cum reiese dintr-o jurisprudență constantă, deși organizarea justiției în statele membre intră, desigur, în competența acestora din urmă, totuși, în exercitarea acestei competențe, statele membre sunt ținute să respecte obligațiile care decurg pentru ele din dreptul Uniunii și că situația poate fi aceasta în special în ceea ce privește normele naționale referitoare la adoptarea deciziilor de numire a judecătorilor și, dacă este cazul, normele privind controlul jurisdicțional aplicabil în contextul unor asemenea proceduri de numire, precum și normele care guvernează regimul disciplinar aplicabil judecătorilor [a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iulie 2021, Comisia/Polonia (Regimul disciplinar al judecătorilor), C-791/19, EU:C:2021:596, punctele 56 și 61, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții, C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 36, precum și jurisprudența citată].
- 57 Pe de altă parte, argumentația invocată de procurorul general privește în esență însăși întinderea dispozițiilor dreptului Uniunii vizate de întrebările adresate și, prin urmare, interpretarea acestor dispoziții. Or, o asemenea interpretare este în mod vădit de competența Curții în temeiul articolului 267 TFUE (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții, C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 37, precum și jurisprudența citată).
- 58 Rezultă că Curtea este competentă să se pronunțe cu privire la prezenta cerere de decizie preliminară.

Cu privire la admisibilitate

- 59 Independent de diferitele obiecții formulate de J. M., de procurorul general și de guvernul polonez în ceea ce privește admisibilitatea cererii de decizie preliminară, trebuie amintit că, în temeiul unei jurisprudențe constante, Curtea însăși este îndreptățită să analizeze condițiile în care este sesizată de instanța națională în scopul de a verifica propria competență sau admisibilitatea cererii cu care

este sesizată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 aprilie 2012, Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, punctul 41 și jurisprudența citată, precum și Ordonanța din 6 septembrie 2018, Di Girolamo, C-472/17, nepublicată, EU:C:2018:684, punctul 25).

- 60 În această privință, Curtea a subliniat în mod regulat că procedura instituită la articolul 267 TFUE constituie un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale cu ajutorul căruia Curtea furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiilor asupra cărora urmează să se pronunțe și că justificarea trimiterii preliminare nu este formularea unor opinii consultative cu privire la probleme generale sau ipotetice, ci nevoia inerentă soluționării efective a unui litigiu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 martie 2020, Miasto Łowicz și Prokurator Generalny, C-558/18 și C-563/18, EU:C:2020:234, punctul 44, precum și jurisprudența citată).
- 61 Astfel cum reiese din însuși modul de redactare a articolului 267 TFUE, decizia preliminară solicitată trebuie să fie „necesară” pentru a permite instanței de trimitere să „pronunț[e] o hotărâre” în cauza cu care este sesizată (Hotărârea din 26 martie 2020, Miasto Łowicz și Prokurator Generalny, C-558/18 și C-563/18, EU:C:2020:234, punctul 45, precum și jurisprudența citată).
- 62 Curtea a amintit astfel în mod repetat că atât din textul, cât și din economia articolului 267 TFUE rezultă că procedura preliminară presupune printre altele ca o cauză să fie efectiv pendinte în fața instanțelor naționale, acestea fiind chemate să adopte în cadrul său o decizie susceptibilă să ia în considerare hotărârea preliminară (Hotărârea din 26 martie 2020, Miasto Łowicz și Prokurator Generalny, C-558/18 și C-563/18, EU:C:2020:234, punctul 46, precum și jurisprudența citată).
- 63 Or, în speță, este necesar să se sublinieze de la bun început că, astfel cum reiese din decizia de trimitere, acțiunea de natură civilă introdusă de reclamanta din litigiul principal urmărește, desigur, să se constate în mod formal inexistența unui raport de muncă între J. M. și Sąd Najwyższy (Curtea Supremă). Cu toate acestea, descrierea litigiului principal cuprinsă în decizia menționată evidențiază că M. F. contestă nu atât existența unui asemenea raport contractual sau statutar între J. M. și Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), în calitățile lor de angajat și, respectiv, de angajator, sau existența unor drepturi sau obligații care ar decurge dintr-un asemenea raport de muncă între părțile la acesta, cât condițiile în care J. M. a fost numit judecător în cadrul Camerei disciplinare a instanței menționate. Într-adevăr, astfel cum reiese din descrierea menționată, prin introducerea acțiunii, M. F. urmărește în realitate să conteste în esență decizia prin care J. M., în această calitate de judecător și de președinte al Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), a desemnat, în temeiul articolului 110 alineatul 3 din Legea privind instanțele de drept comun, instanța disciplinară competentă să judece în primă instanță în procedura disciplinară deschisă împotriva lui M. F.
- 64 În susținerea acțiunii principale, M. F. susține astfel în esență că, având în vedere condițiile în care a intervenit numirea lui J. M., această decizie de desemnare a fost adoptată de o persoană care nu are calitatea de instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, și, prin urmare, că dreptul său fundamental la un proces echitabil nu este garantat în cadrul procedurii disciplinare deschise împotriva sa în fața instanței disciplinare menționate.

- 65 De altfel, este necesar să se observe că, în cadrul litigiului principal, M. F. solicită printre altele să se dispună, cu titlu de măsură asigurătorie, suspendarea procedurii disciplinare menționate. Astfel cum reiese din decizia de trimitere, instanța de trimitere a hotărât, de altfel, cu ocazia examinării referitoare în mod specific la cererea de măsuri asigurătorii menționată, să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții prezenta cerere de decizie preliminară.
- 66 În ceea ce privește împrejurarea că acțiunea principală urmărește obținerea unei decizii cu caracter declarativ în vederea prevenirii încălcării unui drept care este grav amenințat, trebuie amintit, desigur, că, în măsura în care un asemenea tip de acțiune este autorizat de dreptul național, iar o instanță de trimitere a considerat admisibilă acțiunea cu care este sesizată în temeiul acestui drept, nu este de competența Curții să repună în discuție această apreciere, astfel încât întrebările adresate de această instanță națională pot răspunde unei nevoi obiective pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată în mod legal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 decembrie 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punctele 64 și 65).
- 67 Cu toate acestea, în speță, este necesar să se arate că în decizia de trimitere instanța de trimitere subliniază că, atunci când este sesizată cu o acțiune civilă în constatarea inexistenței unui raport juridic precum cel din litigiul principal, nu dispune în mod precis, în temeiul dreptului național aplicabil, de competența care i-ar permite să se pronunțe cu privire la legalitatea actului prin care persoana în cauză a fost numită judecător și că admisibilitatea acțiunii menționate nu poate fi constatată nici în temeiul acestui drept național.
- 68 Or, în această privință, trebuie amintit că, în principiu, cooperarea dintre Curte și instanțele naționale instituită la articolul 267 TFUE presupune ca instanța de trimitere să fie competentă să se pronunțe cu privire la litigiul principal, pentru ca acesta să nu fie considerat pur ipotetic (Ordonanța din 6 septembrie 2018, *Di Girolamo*, C-472/17, nepublicată, EU:C:2018:684, punctul 31).
- 69 Dacă situația poate fi diferită în anumite împrejurări excepționale (a se vedea în acest sens Hotărârea A. K. și alții, punctul 166, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea A. B. și alții, punctul 150), o asemenea soluție nu poate fi însă reținută în prezenta cauză.
- 70 Într-adevăr, în primul rând și astfel cum s-a subliniat la punctele 63-65 din prezenta hotărâre, din descrierea litigiului principal cuprinsă în decizia de trimitere reiese că, deși vizează în mod formal constatarea inexistenței unui raport de muncă între J. M. și Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), față de care reclamanta din litigiul principal este de altfel complet străină, acțiunea formulată de aceasta din urmă urmărește pe fond să repună în discuție validitatea numirii lui J. M. pe postul său de judecător al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) și să vadă în acest mod rezolvată o chestiune juridică ce se ridică în cadrul procedurii disciplinare deschise în prezent împotriva sa în fața unei alte instanțe, și anume o procedură jurisdicțională distinctă de cea inițiată în litigiul principal și în care aceasta solicită, de altfel, instanței de trimitere să dispună suspendarea cu titlu asigurătoriu.
- 71 Rezultă că întrebările adresate Curții în prezenta cauză se referă în mod intrinsec la un alt litigiu decât litigiul principal și în privința căruia acesta din urmă nu este, în realitate, decât accesoriu, în măsura în care, prin intermediul acestor întrebări, instanța de trimitere urmărește să aprecieze dacă numirea lui J. M. în calitate de președinte al Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) și desemnarea de către acest judecător a instanței disciplinare chemate să judece în procedurile disciplinare, precum cele care o vizează pe reclamanta din litigiul principal, sunt compatibile cu dreptul Uniunii și, în definitiv, dacă instanța disciplinară astfel desemnată de J. M.

să judece într-o asemenea procedură în privința acestei reclamante constituie o instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, în sensul articolului 47 al doilea paragraf din cartă. În aceste condiții, pentru a aprecia pe deplin obiectul întrebărilor menționate și pentru a li se da un răspuns adecvat, Curtea ar fi constrânsă să ia în considerare mai degrabă elementele relevante care caracterizează acest alt litigiu decât să țină seama de configurația litigiului principal, astfel cum impune totuși articolul 267 TFUE.

- 72 În al doilea rând, rezultă că, în lipsa unui drept la acțiune directă împotriva numirii lui J. M. în calitate de președinte al Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) sau împotriva actului emis de J. M. prin care este desemnată instanța disciplinară însărcinată cu examinarea litigiului respectiv, M. F. ar fi putut invoca în fața instanței menționate o contestație întemeiată pe eventuala încălcare, care decurge din actul menționat, a dreptului său ca același litigiu să fie judecat de o instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege.
- 73 În această privință, este necesar să se arate că, ulterior introducerii prezentei cereri de decizie preliminară, Curtea a statuat că articolul 110 alineatul 3 și articolul 114 alineatul 7 din Legea privind instanțele de drept comun, în măsura în care conferă președintelui Camerei disciplinare a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) competența discreționară de a desemna instanța disciplinară competentă teritorială să judece în procedurile disciplinare împotriva judecătorilor de la instanțele de drept comun, și anume judecători care pot fi chemați să interpreteze și să aplice dreptul Uniunii, nu îndeplinesc cerința care decurge din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, potrivit căreia asemenea cauze trebuie să poată fi examinate de o instanță judecătorească „constituită prin lege” [Hotărârea din 15 iulie 2021, Comisia/Polonia (Regimul disciplinar al judecătorilor), C-791/19, EU:C:2021:596, punctul 176].
- 74 În măsura în care impune o asemenea cerință, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE trebuie, pe de altă parte, să fie considerat că are efect direct (a se vedea prin analogie Hotărârea A. B. și alții, punctul 146), în așa fel încât principiul supremației dreptului Uniunii impune unei instanțe disciplinare astfel desemnate să lase neaplicate dispozițiile naționale, menționate la punctul precedent, în temeiul cărora a intervenit această desemnare și, prin urmare, să se declare incompetență să judece litigiul cu care este sesizată.
- 75 În al treilea rând, din explicațiile cuprinse în decizia de trimitere, astfel cum au fost rezumate la punctele 27-29 din prezenta hotărâre, precum și din însuși modul de redactare a primei întrebări preliminare reiese că întrebările formulate în speță de instanța de trimitere sunt legate în special de faptul că ordinea juridică națională ar fi fost remaniată în mod deliberat de legiuitorul polonez pentru a împiedica, din acel moment, posibilitatea ca procesul de numire a judecătorilor la Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) să facă obiectul unui control jurisdicțional efectiv. În acest context, instanța de trimitere ridică problema dacă, ținând seama tocmai de obiectivul și de efectele acestei remanieri legislative, se poate considera investită de dreptul Uniunii cu competența de a exercita un asemenea control în cadrul litigiului principal.
- 76 Or, *primo*, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 22 din prezenta hotărâre, rezoluția KRS din 23 august 2018 prin care a fost propusă numirea lui J. M. pe postul de judecător al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a făcut obiectul unei acțiuni introduse, în temeiul articolului 44 alineatul 1a din Legea privind KRS, la Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă), de un candidat care nu a fost propus la numire, în temeiul rezoluției menționate.

77 *Secundo*, în ceea ce privește modificările legislative criticate de instanța de trimitere și menționate la punctele 28 și 29 din prezenta hotărâre, care au afectat succesiv articolul 44 din Legea privind KRS, este necesar să se sublinieze că, după introducerea prezentei cereri de decizie preliminară, Curtea a statuat printre altele în dispozitivul Hotărârii A. B. și alții, că articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE trebuie interpretat în sensul că se opune unor dispoziții prin care se modifică stadiul dreptului național în vigoare și în temeiul cărora:

- pe de o parte, în pofida introducerii de către un candidat pentru un post de judecător la o instanță precum Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a unei căi de atac împotriva deciziei unui organ precum KRS de a nu reține candidatura sa, ci de a prezenta președintelui Republicii pe cea a altor candidați, această decizie are un caracter definitiv în măsura în care îi prezintă pe acești alți candidați, astfel încât calea de atac respectivă nu împiedică numirea acestora din urmă de către președintele Republicii, iar eventuala anulare a deciziei menționate, în măsura în care prin ea nu a fost prezentat reclamantul în vederea numirii, nu poate conduce la o nouă apreciere a situației acestuia din urmă în scopul atribuirii eventuale a postului în cauză, și
- pe de altă parte, o asemenea cale de atac nu poate fi întemeiată pe un motiv privind o evaluare necorespunzătoare a respectării de către candidați a criteriilor luate în considerare la adoptarea unei decizii referitoare la prezentarea propunerii de numire,

atunci când se constată, aspect pe care Curtea a invitat instanța de trimitere în cauza în care s-a pronunțat hotărârea menționată să îl aprecieze pe baza tuturor elementelor pertinente, că aceste dispoziții sunt de natură să dea naștere unor îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, referitoare la impenetrabilitatea judecătorilor astfel numiți de președintele Republicii pe baza deciziilor KRS, în privința unor elemente exterioare, în special a unor influențe directe sau indirecte ale puterilor legislative și executive, și referitoare la neutralitatea lor în raport cu interesele care se pot confrunta și, astfel, pot conduce la o lipsă a aparenței de independență sau de imparțialitate a judecătorilor respectivi, de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire justițiabililor într-o societate democratică și într-un stat de drept.

78 În același dispozitiv, Curtea a declarat, pe de altă parte, că în prezența unor modificări ale ordinii juridice naționale care, în primul rând, privează o instanță națională de competența sa de a se pronunța în primă și în ultimă instanță asupra unor căi de atac introduse de candidați pentru posturi de judecători la o instanță precum Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) împotriva unor decizii ale unui organ precum KRS de a nu prezenta președintelui Republicii candidatura acestora, ci pe cea a altor candidați în vederea unei numiri pe posturile respective, care, în al doilea rând, prevăd o închidere deplin drept a procedurii în astfel de căi de atac în cazul în care ele sunt încă pendinte, excluzând posibilitatea ca examinarea lor să continue sau ca acestea să fie reintroduse, și care, în al treilea rând, privează în acest mod o asemenea instanță națională de posibilitatea de a obține un răspuns la întrebările preliminare adresate Curții:

- articolul 267 TFUE și articolul 4 alineatul (3) TUE trebuie interpretate în sensul că se opun unor asemenea modificări atunci când se constată, aspect pe care Curtea a invitat instanța de trimitere în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea A. B. și alții să îl aprecieze pe baza tuturor elementelor pertinente, că aceste modificări au avut ca efecte specifice împiedicarea Curții să se pronunțe cu privire la întrebări preliminare precum cele care i-au fost adresate de această instanță și excluderea oricărei posibilități de reiterare în viitor de către o instanță națională a unor întrebări similare acestora;

- articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE trebuie interpretat în sensul că se opune unor asemenea modificări atunci când se constată, aspect care trebuie apreciat de aceeași instanță de trimitere pe baza tuturor elementelor pertinente, că aceste modificări sunt de natură să dea naștere unor îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, referitoare la impenetrabilitatea judecătorilor numiți de președintele Republicii, pe baza deciziilor respective ale KRS, în privința unor elemente exterioare, în special a unor influențe directe sau indirecte ale puterilor legislative și executive, și referitoare la neutralitatea lor în raport cu interesele care se înfruntă și, astfel, pot conduce la o lipsă a aparenței de independență sau de imparțialitate a judecătorilor respectivi, de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire justițiabililor într-o societate democratică și într-un stat de drept.
- 79 În sfârșit, Curtea a precizat în dispozitivul menționat că, în cazul în care sunt dovedite asemenea încălcări ale dreptului Uniunii, principiul supremației acestui drept trebuie interpretat în sensul că impune instanței de trimitere în cauză în care s-a pronunțat Hotărârea A. B. și alții să înlăture dispozițiile naționale în cauză în favoarea aplicării dispozițiilor naționale aflate anterior în vigoare, exercitând totodată ea însăși controlul jurisdicțional prevăzut de aceste din urmă dispoziții.
- 80 *Tertio*, trebuie amintit că, la punctele 129 și 156 din aceeași Hotărâre A. B. și alții, Curtea a subliniat în special că asemenea încălcări ale articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE pot surveni în împrejurări în care ansamblul elementelor pertinente ce caracterizează un proces de numire pe posturi de judecător al unei instanțe supreme naționale, într-un anumit context de fapt și de drept național, și printre altele condițiile în care intervine în mod neașteptat eliminarea posibilităților unei căi de atac jurisdicționale care exista până la acel moment în ceea ce privește un asemenea proces de numire sau înlăturarea caracterului efectiv al căilor de atac jurisdicționale de acest tip, sunt de natură să poată da naștere, în percepția justițiabililor, unor îndoieli de natură sistemică în ceea ce privește independența și imparțialitatea judecătorilor numiți în urma acestui proces.
- 81 Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că la aceste puncte 129 și 156 Curtea a subliniat de asemenea în mod expres că, în sine, lipsa eventuală a posibilității de a exercita o cale de atac jurisdicțională în contextul unui asemenea proces de numire poate, în anumite cazuri, să nu se dovedească problematică în raport cu cerințele care decurg din dreptul Uniunii, în special din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE. Or, în această privință este necesar să se constate că o acțiune precum cea din litigiul principal urmărește în esență obținerea unei forme de invalidare *erga omnes* a numirii pârâtului din litigiul principal în funcția de judecător al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), chiar dacă dreptul național nu îi autorizează și nu i-a autorizat niciodată pe toți justițiabilii să conteste numirea judecătorilor prin intermediul unei acțiuni directe în anulare sau în invalidare a unei asemenea numiri.
- 82 Având în vedere toate cele de mai sus și faptul că funcția conferită Curții prin articolul 267 TFUE constă în a furniza oricărei instanțe a Uniunii elementele de interpretare a dreptului Uniunii care îi sunt necesare pentru soluționarea unor litigii reale cu care este sesizată, ținând seama în special, în acest context, de sistemul ansamblului căilor de atac jurisdicționale de care dispun particularii, este necesar să se considere că întrebările adresate Curții în prezenta trimitere preliminară depășesc cadrul misiunii jurisdicționale care îi revine acesteia din urmă în temeiul articolului 267 TFUE (a se vedea prin analogie Hotărârea din 11 martie 1980, Foglia, 104/79, EU:C:1980:73, punctul 12).
- 83 În aceste condiții, prezenta trimitere preliminară trebuie declarată inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 84 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Cererea de decizie preliminară formulată de Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Curtea Supremă (Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale), Polonia] este inadmisibilă.

Semnături